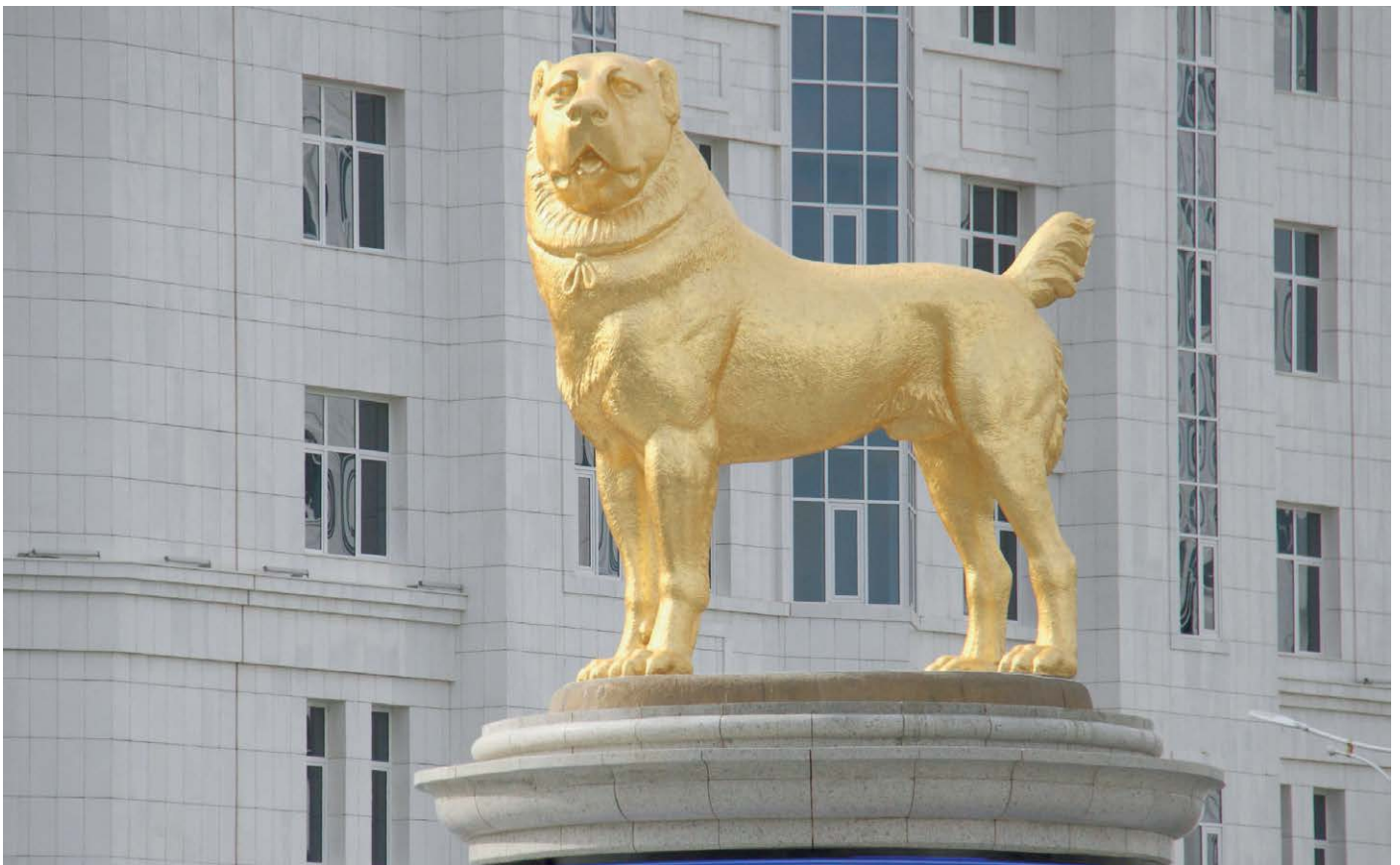

De gouden Alabay in Turkmenistan

Overal ter wereld zijn ze te vinden. Staand en liggend, uitkijkend over water of straten en pleinen. Ze zijn onbeweeglijk en soms bedrieglijk echt. Vereeuwigd omdat ze een verhaal vertellen. *Onze Hond* reist over de wereld en maakt een keuze uit de meest bijzondere standbeelden van honden. In deze aflevering het nationale ras van Turkmenistan.

Niet iedereen zal meteen paraat hebben waar Turkmenistan ligt. Het land grenst aan Afghanistan, Iran, de Kaspische Zee en aan twee andere Sovjetrepublieken, namelijk Oezbekistan en Kazachstan. Van 1924 tot 1991 maakte het land

deel uit van de Sovjet-Unie; daarna werd het een zelfstandige republiek. Tot aan zijn dood in 2006 is premier Saparmurat Niyazov de autocratische leider; na diens overlijden zwaait Gurbanguly Berdimoeammedov een iets democratischer scepter. Alleen de Islam en de Rus-

Het gouden beeld van Turkmenistans nationale hondenras, de Alabay. In de hoofdstad Ashgabat wemelt het van soortgelijke megalomane beelden, veelal met goud opgelegd.

sisch-Orthodoxe Kerk zijn toegestane godsdiensten. Op de lijst van de World Press Freedom Index, die een ranking van de persvrijheid laat zien, staat Turkmenistan slechts één plaats boven Noord-Korea.

En... Turkmenistan heeft een nationaal hondenras, dat zich meer dan levensgroot en in diverse reusachtige beelden aan de wereld toont: in blinkend goud en als 'gezin', bestaande uit reu en teef en twee pups. Het gaat hier om de Turkmeense variëteit van de Centraal-Aziatische Ovchar-ka, een herdershond van het ras Alabay of Alabai.

Nationaal erfgoed

In 2021 werd de Nationale Feestdag van de Turkmeense Alabay in het leven geroepen. Ter gelegenheid daarvan, op de laatste zondag in april, wordt er een wedstrijd georganiseerd, waaraan tien Alabay's meedoen. De president stelt een eerste prijs ter beschikking voor de dapperste en mooiste Alabay. De zoon van de president, Serdar Berdimoeammedov, reikt op die dag, namens zijn vader, de prijs uit.

De hoofdstad van Turkmenistan is Ashgabat en in het centrum, bovenop een rotonde, blinkt het zes meter hoge gouden beeld van de Alabay; het totale standbeeld is 15 meter hoog. In november 2020 werd het door Gurbanguly Berdimoeammedov onthuld. Het is de tweede keer dat de president het nationale ras eert; in 2019 deed hij dat door middel van een door hemzelf geschreven gedicht en een 272 pagina's tellend boek, gewijd aan de Alabay. Daarin beschrijft hij de opkomst en de ontwikkeling van het ras. Niet ver van het hondenbeeld vandaan staat een soortgelijk beeld, onthuld in 2015, maar nu van de president zittend op een ander nationaal erfgoed: het Akhal-Teke volbloed sport- en renpaard, dat bekendstaat om zijn snelheid en uithoudingsvermogen. Hond en paard staan in zeer hoog aanzien en stralen trots en zelfvertrouwen uit. De Turkmeense Dag van het Akhal-Teke Paard wordt gelijktijdig gevierd met de feestdag van de Alabay.

Feilloos gevoel

Het is verbazingwekkend hoeveel artikelen er in de pers verschijnen bij het instellen van de feestdag voor de Alabay. Ook grote buitenlandse persbureaus, zoals Reuters en Associated Press, wijden er lange berichten aan. President Berdimoeammedov heeft een feilloos gevoel hoe hij de persbureaus over de gehele wereld kan verleiden tot positief nieuws over Turkmenistan. Ook op social media vind je regelmatig berichten over de Alabay en de Akhal-Teke. President Berdimoeammedov fokt zelf Alabay's en hij doet dat met dezelfde reden als zijn Turkmeense voorouders, namelijk vanuit zijn plicht om het ras te beschermen en te behouden, zodat het erfgoed kan worden doorgegeven. Bij de viering van de 29ste verjaardag van Turkmenistans onafhankelijkheid werd het eerste nummer van het tijdschrift *Türkmenin nusgalyk alabaýy* gepubliceerd. Het nieuwe tijdschrift is bedoeld om de Alabay ook buiten Turkmenistan bekender te maken. Maar behalve dat staan

Bij de feestelijkheden op de Dag van de Alabay, de laatste zondag in april, wordt een wedstrijd georganiseerd waaraan Alabay's meedoen. De handlers dragen het nationale kostuum.

Behalve een show wordt er op de nieuwe nationale feestdag ook een behendigheidsdemonstratie georganiseerd. Hier is goed te zien dat de Alabay is gecoupeerd aan de oren en de staart.

er ook artikelen in over de folklore, de literatuur en de filosofie van Turkmenen, de wijze waarop het fokken en trainen van de Alabay moet gebeuren en over de unieke archeologische vondsten die in Turkmenistan zijn gedaan met betrekking tot de Alabay.

Onorthodoxe manier

Al vanaf de vroege middeleeuwen is het onder vorsten de gewoonte elkaar honden of andere dieren cadeau te geven. En omdat president Berdimoeammedov

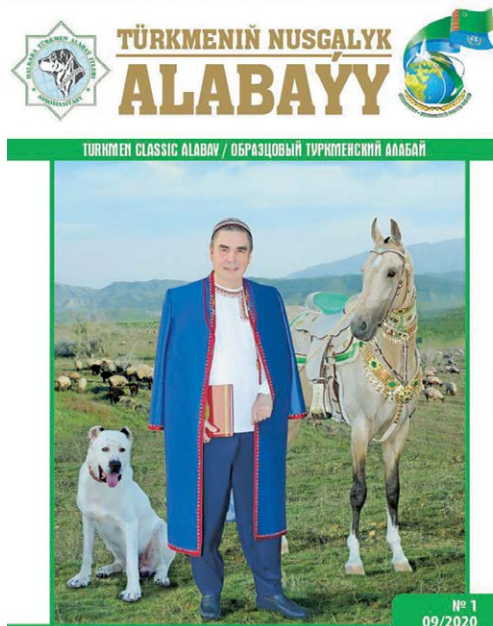
In 2017 krijgt de Russische president Vladimir Poetin een Alabay pupje van president Gurbanguly Berdimomedov ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag.

medov zichzelf ziet als een Aziatisch heerser, doet hij dat ook. Zo krijgt de Russische president Vladimir Poetin, vriend en collega van Berdimomedov, in 2017, bij Poetins 65ste verjaardag, een Alabaypup cadeau. In de pers wordt erover geklaagd dat de Turkmeense president de pup op een vrij onorthodoxe manier aan het gezelschap toont, namelijk door het diertje bij het nekvel omhoog te houden. Op een video is te zien dat Poetin bedenkelijk kijkt en het pupje snel in zijn armen neemt. De kranten noemen het 'een bizar moment'. Poetin daarentegen is zichtbaar geroerd en kust het pupje, dat Verny wordt genoemd, op het hoofd. Verny betekent loyaal of trouw. Poetin is een groot hondenliefhebber en heeft zes honden (gehad): de Labrador Konni, die in 2014 overleed, de in 2010 geboren Buffy, een Karakachan herdershond uit Bulgarije met de naam Yume, een in 2012 geboren Akita, Pasja, een Šarplaninac, die hij in 2019 kreeg van de Servische president Aleksander Vucic, en dan nu Verny; de Alabay.

Genetische raskenmerken

De voorouders van de Centraal-Aziatische herdershonden leefden tussen de Oeral, Kaspische Zee, Klein-Azië en de grens met China. Onder andere in Turkije, Iran, Kirgizië, Tadzjikistan, Turkmenistan, Kazachstan, Afghanistan en Oezbekistan zijn diverse variëteiten te vinden. Genetisch gezien lijken deze honden op de Nagazi (Georgische herdershond), de Kangal (Anatolische herdershond) en de Akbash (Turkije). Zonder uitzondering zijn het werkhonden, hoewel het werk dat ze doen van land tot land verschilt. De Alabay, oorspronkelijk een bewaker van schapen, geiten en runderen, munt nu uit als bewaker, met name in de grensgebieden van Turkmenistan. De Centraal-Aziatische herdershonden delen een aantal genetische raskenmerken. Zo hebben ze extreem flexibele gewrichten, een sterke nek met veel keelhuid en valse ribben. Hun ogen stralen een opmerkelijke intelligentie uit.

Bij de viering van de 29ste verjaardag van Turkmenistans onafhankelijkheid werd het eerste nummer van het tijdschrift 'Türkmenin nusgalyk alabayı' gepubliceerd. Op deze editie zie je president Gurbanguly Berdimomedov, een Alabay en het Akhal-Teke paard.

De algemene indruk van een Alabay is die van een robuuste, krachtige hond die niet met zich laat spotten. Zijn temperament is veelal onverstoorbaar, maar als een Alabay blaft, dan is er echt iets aan de hand. De meest voorkomende vachtkleuren zijn zwart, wit en fawn in verschillende tinten van vuil wit tot dieprood. Soms is een zwart masker aanwezig. Vaak worden de oren en de staart gecoupeerd. De Alabay's die het vee moeten bewaken, lopen het risico om te worden aangevallen door coyotes, dassen, vossen en wolven. Voor dit soort roofdieren zijn de oren en staarten van de hond een gemakkelijk doelwit. De typische gang is een galop en ondanks zijn gewicht van tussen de 40 en 79 kilo kan de Alabay uren draven. De schouderhoogte ligt tussen de 69 en 78 centimeter. Deze cijfers zijn bij benadering, want door de enorme uitgestrektheid van het leefgebied van deze honden varieert dit soort algemeenheden. ■

BEELDMATERIAAL BIJ DIT ARTIKEL

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen/illustratoren te achterhalen van het beeldmateriaal. Dit is niet altijd gelukt. Wie recht op afbeeldingen meent te hebben, kan contact opnemen met de auteur: horter@tiscali.nl.